

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Туембаш авыл жирлеге башкарма комитеты

КАРАРЫ

«22 » декабрь 2021 ел

№25

«2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлеге муниципаль берәмлегенң транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенң аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2014 елның 29 декабрэндәге 456-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Жирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» 2015 елның 25 декабрэндәге 1440 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. 2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлеге муниципаль берәмлегенң транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү Программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Туембаш авыл жирлеге башкарма
комитеты житәкчесе:

И.Ф.Гарипов

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы
Туембаш авыл җирлеге башкарма комитеты

«22» декабрь 2021 ел

№25

«2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын раслау турында»

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексына һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2014 елның 29 декабрдәге 456-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Җирлекләрнең, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» 2015 елның 25 декабрдәге 1440 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл җирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ:**

1. 2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл җирлеге муниципаль берәмлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү Программасын кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемдә калдырам.

Туембаш авыл җирлеге башкарма
комитеты җитәкчесе:

И.Ф.Гарипов

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районы Туембаш авыл жирлеге
башкарма комитетының 2021 елның 22
декабрдәге 25 номерлы карарына
кушымта

**2022 – 2030 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КУКМАРА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ТУЕМБАШ АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНЕҢ ТРАНСПОРТ
ИНФРАСТРУКТУРАСЫН КОМПЛЕКСЛЫ ҮСТЕРҮ
ПРОГРАММАСЫ**

ЭЧТӨЛӨК

1. Кереш
2. Програма паспорты
3. Туембаш авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасының хәзерге торышы характеристикасы
4. Транспортка сорау, халыкның хәрәкәт итү күләме һәм характеры, Туембаш авыл жирлеге территориясендә булган транспорт төрләре буенча йөк ташу фаразлары
5. Туембаш авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең принципаль вариантлары һәм максатчан күрсәткечләре буенча бәяләү
6. Туембаш авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү буенча чаралар исемлеге һәм чараларны тормышка ашыру чираты
7. Туембаш авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү чараларын финанслау күләмнәрен һәм чыганақларын бәяләү
8. Туембаш авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү чараларының нәтижәлелеген бәяләү
9. Туембаш авыл жирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләү өлкәсендә институцион үзгәртүләр, эшчәнлекне хокукый һәм мәгълүмати тәмин итүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр

1. КЕРЕШ

2022 – 2030 елларга Туембаш авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы түбәндәге документлар нигезендә эшләнде:

- «Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеше кодексы» 2004 елның 29 декабрәндәге 190-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Россия Федерациясендә автомобиль транспортында һәм шәһәр жир өсте электр транспортында пассажирлар һәм багажны даими ташуны оештыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2015 елның 13 июлендәге 220-ФЗ номерлы Федераль закон;

«Россия Федерациясендә автомобиль юллары һәм юл эшчәнлеге турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 8 ноябрәндәге 257-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон;

- «Жирлекләренә, шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2015 елның 25 декабрәндәге 1440 номерлы карары

Программа Туембаш авыл жирлегенең (алга таба – жирлек) транспорт инфраструктурасын, шул исәптән жирлекнең социаль-икътисади һәм шәһәр төзелешен үстерүнең, транспорт соравы, халыкны йөртү һәм транспорт төрләре буенча йөк ташу күләме һәм характеры, автомобильләштерү дәрәжәсе, юл хәрәкәте параметрлары үсешенә төп юнәлешләрен, юл хәрәкәте иминлеге, транспорт инфраструктурасының әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысы күрсәткечләрен билгели.

Программаның нигезен авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерүнең төрле юнәлешләре буенча программа чаралары системасы тәшкитә. Әлеге Программа авыл жирлегенең тотрыклы үсешенә юнәлдерелгән һәм Татарстан Республикасы транспорт комплексын реформалаштыру буенча дәүләт сәясәтенә тулысынча туры килә.

Программаның максатлары һәм бурычлары – жирлекнең тормышның башка өлкәләрендәге эшчәнлек белән балансланган һәм координацияләнгән транспорт инфраструктурасын үстерү, социаль-икътисади үсеш өчен шартлар формалаштыру, халыкка, икътисади эшчәнлекне гамәлгә ашыручы юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгын, сыйфатын арттыру, транспорт инфраструктурасының жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә тискәре йогынтысын киметү.

2. ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	2022 – 2030 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлеген муниципаль берәмлеген транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасы
Программаның заказчысы	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл башкарма комитеты 422114, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Туембаш авылы, Ленин ур., 68
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл башкарма комитеты 422114, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Туембаш авылы, Ленин ур., 68
Программаның жаваплы башкаручысы	Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл башкарма комитеты 422114, Татарстан Республикасы, Кукмара районы, Туембаш авылы, Ленин ур., 68
Программаны эшләүнең максаты	Жирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объектларын төзү, реконструкцияләүгә булган ихтыяж нигезендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлеген муниципаль берәмлеген транспорт инфраструктурасын баланслы, перспективалы үстерүне тәмин итү
Программаның бурычлары	Программаның максатына ирешү шартлары булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора: - халыкка, шулай ук жирлек территориясендә икътисади эшчәнлек субъектларына транспорт хезмәте күрсәтүнең куркынычсызлыгы, сыйфаты һәм нәтижәлелеге; - шәһәр төзелешен проектлау нормативлары нигезендә халык һәм икътисадый эшчәнлек субъектлары өчен транспорт инфраструктурасы объектларының үтемлелеге; - халыкның хәрәкәттәге ихтыяжлары, жирлек территориясендә пассажирлар һәм йөк ташуда икътисадый эшчәнлек субъектларының ихтыяжлары нигезендә транспорт инфраструктурасын үстерү; - жирлектә шәһәр төзелеше эшчәнлегенә белән балансланган транспорт инфраструктурасын үстерү; - транспорт белән идарә итү өчен шартлар; - хужалык эшчәнлегенә икътисадый нәтижәләренә карата юл хәрәкәтендә катнашучыларның тормыш иминлеген һәм сәламәтлеген тәмин итү өчен өстенлекле шартлар булдыру; - башка транспорт чараларына карата гомуми файдаланудагы транспорт чаралары хәрәкәтенә өстенлекле шартларын булдыру; - жирлектә жәяүлеләр һәм велосипедта йөрү өчен шартлар; - гамәлдәге транспорт инфраструктурасы эшчәнлегенә нәтижәлелеге.

Максатчан күрсәткечләр	Ремонтланган юлларның озынлыгы (асфальт-бетон жәю), км; ЮТһ саны, берәмлек; ЮТһдә жәрәхәтләнүчеләр саны, кеше; Төзелгән автомобиль юллары озынлыгы, км.
Программаны тормышка ашыру вакыты	Программа 2022-2030 елларга исәпләнгән
Таләп ителә торган капитал кертемнәр күләме	Программа чараларын финанс ягыннан тәмин итү муниципаль программалар кысаларында муниципаль районның жирле бюджеты чаралары һәм Татарстан Республикасы чаралары хисабына гамәлгә ашырыла. 2022 ел Программаларны финанслау күләме: 1 000 000 сум эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау; - жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар. 2023 ел Программаларны финанслау күләме: 1 000 000 сум эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау; - жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хәрәкәте иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар.
	2024 ел Программаларны финанслау күләме: 1 000 000 сум эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле эһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәмин итү; жирле эһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау; - жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру,

	юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар. 2025 ел Программаларны финанслау күлэме: 1 000 000 сум эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәэмин итү; жирле әһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау; - жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар. 2026-2030 еллар Программаларны финанслау күлэме: 5 000 000 сум. эксплуатация һәм ремонт чараларын үтәү юлы белән жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышын тәэмин итү; жирле әһәмияттәге урамнарны һәм юлларны капитал, агымдагы ремонтлау; - жәяүлеләр тротуарларын ясау, юлларны карап тоту, даими грейдерлау, чокырларны ямау, юл билгеләрен урнаштыру, урамнарны яктырту өчен светодиод прожекторлар урнаштыру, юл хэрэкэте иминлеген арттыруга юнэлдерелгэн чаралар. Муниципаль берәмлек бюджетыннан финанслау ел саен чираттагы финанс елына бюджет формалаштырганда төгәлләштерелә. Финанслау күрсәткечләре, эшлэнгән проект-смета документациясен һәм барлык дәрәжәләрдәге бюджетлардан акчаларны фактта бүлөп бирүне исәпкә алып, төгәлләштерелергә тиеш.
Программаны тормышка ашыруның көтелгән нәтижеләре	Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә 2030 елга түбәндәгеләр планлаштырыла: 1. Транспорт инфраструктурасын үстерү; 2. Гомуми файдаланудагы транспорт үсеше; 3. Жирлек юллары челтәрен үстерү; 4. Транспортның әйләнә-тирә мохиткә һәм халыкның сәламәтлегенә тискәре йогынтысын киметү; 5. Юл хэрэкэте иминлеген арттыру.

3. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫНЫҢ ХӘЗЕРГЕ ТОРЫШЫ ХАРАКТЕРИСТИКАСЫ

Туембаш авыл жирлеге «Территорияләр чикләрен билгеләү һәм «Кукмара муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль

берәмлекләренң статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 27-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелде.

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Туембаш авыл җирлеге Кама алды табигый-икътисади зонасында, Татарстан Республикасының төньяк өлешендә, Кукмара районының үзәк өлешендә, Кукмара шәһәрнән 15 километр ераклыкта урнашкан. Туембаш авыл җирлеге Зур Кукмара, Олы Сәрдек, Күкшел авыл җирлекләре һәм Киров өлкәсе белән чиктәш.

Туембаш авыл җирлегенң гомуми мәйданы 2770 га тәшкил итә, шул исәптән торак пунктларның мәйданы 131,47 га, шулардан: Туембаш авылы-105,8 га, Чаллы авылы-59,18 га.

Туембаш авыл җирлеге халкы, Татарстан Республикасы Дәүләт статистикасы федераль хезмәтенң территорияль органы мәгълүматларына караганда, 2020 елга 715 кеше тәшкил итә.

Туембаш авыл җирлегенң икътисади системасы агросәнәгать комплексын, кече бизнесны (хезмәт күрсәтүче өлкә) үз эченә ала. Җирлектә сәнәгать предприятиеләре юк. Авыл җирлегенң житештерү нигезен авыл хужалыгы тәшкил итә.

Туембаш авыл җирлегенң төп авыл хужалыгы специализациясе - бөртеклеләр (бодай, арыш, арпа, рапс).

Җирлек территориясендә «Тойма» ЖЧЖ, «Чуллы җиләкләре «ЖЧЖ» КФХ Гомәров Т.Г. КФХ Гарипов И.И. эшли.

Туембаш авыл җирлеге составына Туембаш авылы (административ үзәк), Чуллы авылы керә .

Авыл җирлегенң административ үзәге булып Туембаш авылы тора. Торак пунктның торак төзелеше шәхси торак йортлар һәм йорт яны кишәрлекләре белән тәкъдим ителгән.

Туембаш авыл җирлегендә хезмәт күрсәтү объектларыннан: Туембаш төп гомуми белем бирү мәктәбе, Туембаш балалар бакчасы, Туембаш авылы мәдәният йорты, Чаллы авыл клубы, Туембаш авыл китапханәсе, Чаллы авыл китапханәсе, ФАП, почта элементәсе бүлеге, өч кибет.

4. АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТКА СОРАУ, ХАЛЫКНЫҢ ЙӨРЕШЕ ҺӘМ ЙӨК ТАШУ КҮЛӘМЕ ҺӘМ ХАРАКТЕРЫНЫҢ ҮЗГӘРҮЕ ФАРАЗЫ.

Транспорт – авыл җирлеге инфраструктурасының икътисадның барлык тармаклары һәм халыкның йөк һәм пассажирлар йөртүгә булган ихтияжларын канәгатьләндерә, житештерүчеләр һәм кулланучылар арасында төрле продукция төрләрен күчерә, халыкка һәркем файдаланырлык булган транспорт хезмәте күрсәтә торган иң мөһим өлеше. Транспортның тотрыклы һәм нәтиҗәле эшләве халыкның пассажирлар йөртүгә булган ихтияжын тулысынча канәгатьләндерү һәм җирлекнең барлык предприятиеләренң уңышлы эшләве өчен кирәкле шарт булып тора. Авыл җирлегендә төп һәм бердәнбер пассажир транспорты булып такси һәм шәхси автотранспорт тора.

Туембаш авыл жирлеге составына 2 торак пункт керә.

Туембаш авыл жирлегенең торак пунктлары табигый һәм тарихи факторларга бәйле рәвештә төгәл чагылмаган турыпочмаклы структуралы урам-юл челтәре булган усадьба тибындагы төзелеш белән формалаштырылган.

Туембаш авыл жирлегендә төп транспорт артерияләре булып, төп (главные) урамнар һәм торак төзелешендәге төп (основные) урамнар тора. Мондый урамнар: Туембаш авылы - Ленин, Тукай, Яшьләр, Елга, Муса Жәлил, Клуб, Чуллы авылы – Хажи Закиров, Рәис Ваккасов, мәктәп, Болын, Тукай тыкрыгы. Әлеге урамнар торак территорияләр эчендә һәм төп урамнар белән интенсив хәрәкәт белән бәйләнеше тәмин итә.

1 нче таблица Туембаш авыл жирлеге чикләрендә урам-юл челтәре буенча гомуми мәгълүматлар.

№	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2021 елга мәгълүматлар
1	Урам челтәренең гомуми озынлыгы	км	9,8
2	Урам челтәренең гомуми мәйданы	мең кв.м.	39,2
3	Урам-юл челтәре тыгызлыгы	км/км.кв.м	0,25

Туембаш авыл жирлегенең урам-юл челтәрен анализлау нәтижәсендә транспортның эшен катлауландыручы түбәндәге сәбәпләр ачыкланды:

- урам һәм юлларның техник торышы канәгатьләнәрлек булмау;
- машиналар йөрү өлешенең кичкелегә житмәү (4-5);
- грунт юлларның шактый озын булуы;
- урамнарның билгеләнеше буенча дифференциацияләү булмау;
- жаяүлеләр хәрәкәтен тәртипкә китерү өчен кирәкле тротуарлар булмау.

2 нче таблица Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлегенең жирле әһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юллары исемлеге

№ т/б	Автомобиль юлы яки урам исеме	Идентификация номеры	Озынлыгы, км
			Барлыгы
	Барлыгы:		9,8
	Туембаш авылы		6,35
1.	Ленин ур.	92-633-477-101 ОП-МП-01	3,3
2.	Муса Жәлил урамы	92-633-477-101 ОП -МП-02	0,15
3.	Яшьләр урамы	92-633-477-101 ОП-МП-03	0,6

4.	Тукай урамы	92-633-477-101 ОП -МП-04	0,5
5.	Клуб ур.	92-633-477-101 ОП -МП-05	0,7
6.	Елга ур.	92-633-477-101 ОП -МП-06	1,1
	Чуллы авылы		3,45
1.	Хажі Закиров урамы	92-633-477-106 ОП -МП-07	1,6
2.	Болын ур.	92-633-477-106 ОП-МП-08	0,4
3.	Рәис Ваккасов ур.	92-633-477-106 ОП-МП-09	0,9
4.	Мәктәп ур.	92-633-477-106 ОП-МП-10	0,35
5.	Тукай тыкр.	92-633-477-106 ОП-МП-11	0,2

Транспорт инфраструктурасы объектлары белән заманча тәмин ителешне анализлау. Туембаш авыл жирлеге территориясендә 2021 елга жиңел һәм йөк автомобильләре саны 157 берәмлек тәшкит итә, шул исәптән жиңел автомобильләр – 145, йөк автомобильләре – 12 һәм алга таба үсеш тенденциясе бар.

5. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮНЕҢ ПРИНЦИПАЛЬ ВАРИАНТЛАРЫ ҺӘМ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ БУЕНЧА БӘЯЛӘУ

Шәхси торак төзелеше өчен территорияләр арту сәбәпле, урам-юл челтәренә йөкләнеш артачак.

Тышкы автомобиль юллары челтәрен үстерү буенча проект карарлары поселокларны тотрыклы эчке һәм тышкы транспорт элементләре белән тәмин итә торган жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына ремонт чараларын үткәрүдән гыйбарәт.

ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮНЕҢ МАКСАТЧАН КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ

Туембаш авыл жирлегенә транспорт инфраструктурасы системасының максатчан индикаторлары һәм үсеш күрсәткечләре.

Индикаторлар төркеме	Күрсәткеч	Үлчәү берәмлеге	2022	2023	2024	2025	2026-2030
Халык өчен транспорт хезмәтләреннән файдалану мөмкинлеге критерийлары	Автомобиль урамнары һәм юллар системасы	км	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8
Урам-юл челтәрен үстерүгә ихтыяж күрсәткечләре	Урам-юл челтәренә гомуми озынлыгы	км	9,8	9,8	9,8	9,8	9,8

Урам-юл челтәре кулланучыларын колачлау дәрәжәсе күрсәткечләре	Транспорт белән тәмин ителеш	Берәмлек/1000 кеше	220	222	224	226	230
	Юл хәрәкәте иминлеге	%	100	100	100	100	100
Урам-юл челтәренең ышанычлылыгы күрсәткечләре	Челтәрләрне реконструкцияләү күләме (бер ел эчендә)*	км	0,5	0,5	0,5	0,5	2,5

6. ЖИРЛЕКНЕҢ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫН ҮСТЕРҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАРНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ ИСЕМЛЕГЕ ҺӘМ ЧИРАТЫ.

Генплан нигезендә, жирлекнең кирәкле транспорт элементсен тәмин итә торган һәм билгеләнеше һәм параметрлары буенча классификацияләнган, үсеп килүче транспорт агымнарын, шулай ук тышкы автомобиль юлларына чыгуны тәмин итә торган урам-юл челтәренең гамәлдәге структурасын саклап калып, автомобиль урамнары һәм юллары системасын булдыру күздә тотыла.

Торак пунктларда транспорт элементсенең куркынычсызлыгын, өзлексезлеген һәм уңайлылыгын тәмин итү өчен, Генераль план нигезендә урамнар һәм юллар төзү каралган.

Урам һәм юл категорияләрен СП 42.13330.2011 «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү. СНиП 2.07.01-89 актуальләштерелгән редакциясе» 9 нчы таблицада китерелгән классификация нигезендә билгеләргә кирәк

- төп (главные) урамнар;
- торак төзелешендәге урамнар: төп (основные);
- торак төзелешендәге урамнар: икенче дәрәжәле;

4 нче таблица

№ т/б	Автомобиль юлы яки урам исеме	Озынлыгы, км				Автомобиль юлы классы	Автомобиль юлы категориясе ...
		Барлыгы	Шул исәптән:				
			а/б	Щеб, грав.	Грунт		
	Туембаш авылы	6,35	0,6	5,75			
1	Ленин ур.	3,3	0,6	2,7	гади типтагы юл	Төп урам, торак төзелешендәге урам	
2	Муса Жәлил урамы	0,15		0,15	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам	
3	Яшьләр урамы	0,6		0,6	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам	
4	Тукай урамы	0,5		0,5	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам	
5	Клуб ур.	0,7		0,7	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам	
6	Елга ур.	1,1		1,1	гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам	

	Чуллы авылы	3,45		3,45		гади типтагы юл	
1	Хажы Закиров урамы	1,6		1,6		гади типтагы юл	Төп урам, торак төзелешендәге урам
2	Болын ур.	0,4		0,4		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
3	Рәис Ваккасов ур.	0,9		0,9		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
4	Мәктәп ур.	0,35		0,35		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам
5	Тукай тыкр.	0,2		0,2		гади типтагы юл	торак төзелешендәге урам

Урам-юл челтәренең тәкъдим ителгән структурасы транспорт проблемаларын мөмкин кадәр хәл итә: торак пунктларны кирәкле элементә белән тәмин итә, төбәк автоюлларына уңайлы чыгу мөмкинлеген тәмин итә, шулай ук, торак төзелешен әйләнәп үтәп, йөк һәм авыл хужалыгы транспорты хәрәкәте проблемасын хәл итә.

Транспорт инфраструктурасын үстерү буенча чаралар транспорт инфраструктурасы объектларын үстерүгә булган ихтыяжлар нигезендә түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм алардагы ясалма корылмаларны паспортлаштыру һәм кадастр исәбенә алу;
- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы хужасыз автомобиль юлларын һәм аларга ясалма корылмаларны муниципаль милеккә рәсмиләштерү;
- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм андагы ясалма корылмаларны агымдагы ремонтлау;
- күрсәткечләре, категорияләренә карап, юлларның эксплуатацион характеристикаларына карата стандартлар таләпләренә туры килә торган юл-урам челтәре участокларын саклау,
- Туембаш авыл жирлегенең генераль планы нигезендә юл-урам челтәрен төзү;
- жирле эһәмияттәге гомуми файдаланудагы автомобиль юлларын һәм андагы ясалма корылмаларны капитал ремонтлау;
- жирлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру проектын эшләү;
- жирлек территориясендә юл хәрәкәтен оештыру проектын кертү;
- жирлек торак пунктларының үзәк өлешендә каты өслекле жәяүлеләр тротуарлары ясау;
- торак пунктлар арасында велосипед маршрутларын оештыру.

7. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҮСЕШЕ ЧАРАЛАРЫН ФИНАНСЛАУ КҮЛӘМНӨРЕН ҺӘМ ЧЫГАНАКЛАРЫН БӘЯЛӘУ

2022-2030 елларга Туембаш авыл жирлегенең урам-юл челтәре объектларын модернизацияләү буенча беренчел чараларга кирәкле акчаларның гомуми күләме 12240 мең сум тәшкил итә.

Транспорт инфраструктурасы буенча инвестицияларның план күләмен тормышка ашырыла торган һәм тормышка ашыру планлаштырыла торган урам-юл челтәрен үстерү проектларын исәпкә алып, шулай ук аларның финанс кертемнәренә булган өстенлекле ихтыяжларын исәпкә алып бүлү 2022 – 2030 елларга эшләнгән. Алынган нәтижәләр (2022 ел бәяләре белән)

5 нче таблица

Туембаш авыл җирлегенә Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын тормышка ашыру чорына инвестицияләр күләмен бүлү, мең сум.

№т/б	Хезмәт төрләре	Программаны тормышка ашыруга инвестицияләр					Барлығы
		2022	2023	2024	2024	2026-2030	
1	Юлларны ремонтлау	1000	1000	1000	1000	5000	9000
2	Юлларны карап тоту	130	130	130	130	650	1170
3	Яктырту	230	230	230	230	1150	2070

Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программасын тормышка ашыруга акчаларны хак куеп бүлү (оценочное распределение денежных средств) (2021 ел бәяләре белән)

6 нчы таблица

Туембаш авыл җирлеге программасын тормышка ашыруга акча жәлеп итү чыганақлары, мең сум

№т/б	Атамасы	Барлык дәрәжәдәге бюджетлар һәм шәхси инвесторлар	Шул исәптән, федераль бюджет	Шул исәптән, ТР бюджеты	Шул исәптән, җирле бюджет	Шул исәптән, бюджеттан тыш чыганақлар
1	Юлларны ремонтлау	1000	0	800	200	0
2	Юлларны карап тоту	130	0	130	0	0
3	Яктырту	230	0	230	0	0

8. ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҮСЕШЕ ЧАРАЛАРЫНЫҢ НӘТИЖӘЛЕЛЕГЕН БӘЯЛӘҮ

Программа чараларын тормышка ашыру нәтижәлелеген комплекслы бәяләү аны гамәлгә ашыру вакыты дәвамында һәм аны тормышка ашыру тәмамланганнан соң ел саен гамәлгә ашырыла һәм үз эченә муниципаль программа чараларының үтәләше дәрәжәсен бәяләүне һәм муниципаль программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләүне ала.

- жирлекнең транспорт инфраструктурасын үстерү;
- тормыш эшчәнлегенең башка өлкәләре белән балансланган һәм координацияләнган;
- социаль-икътисадый үсеш өчен шартлар формалаштыру;
- юл хәрәкәте иминлеген арттыру;
- халыкка, икътисадый эшчәнлек алып баручы юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә транспорт хезмәте күрсәтүнең нәтижәлелеге сыйфаты;
- жирлекнең әйләнә-тирә мохитенә транспорт инфраструктурасының тискәре йогынтысын киметү.

9. ТУЕМБАШ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ ТЕРРИТОРИЯСЕНДӘ ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ПРОЕКТЛАУ, ТӨЗҮ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ӨЛКЭСЕНДӘ ИНСТИТУЦИОН ҮЗГӘРТҮЛӘР, ЭШЧӘНЛЕКНЕ ХОКУКЫЙ ҺӘМ МӘГЪЛҮМАТИ ТӘЭМИН ИТҮНЕ КАМИЛЛӘШТЕРҮ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР

Кукмара муниципаль районы Туембаш авыл жирлеге башкарма комитеты Программа чараларын тормышка ашыру барышын гомуми контрольдә тоты, шулай ук Программаны тормышка ашыру барышында оештыру, методик һәм контроль функцияләр башкара:

- чараларны финанслау күләмнәрен һәм чыганаclarын аныклап, Программаны гамәлгә ашыру буенча ел саен үткәрелә торган чаралар планын эшләү;
- программа чараларын тормышка ашыруны вакыты, эчтәлеге, финанс чыгымнары һәм ресурслар буенча контрольдә тоту;
- программа чаралары комплексын гамәлгә ашыру буенча эшне методик, мәгълүмати һәм оештыру ягыннан тәэмин итү.

Программаны тормышка ашыру кысаларында институциональ үзгәрешләр күздә тотылмый. Идарә структурасын, шулай ук транспорт инфраструктурасы объектларын проектлау, төзү, реконструкцияләу өлкәсендә эшчәнлекне тормышка ашырганда үзара бәйләнешләрнең характерын үзгәрешсез калдыру күздә тотыла. Туембаш авыл жирлеге территориясендә транспорт инфраструктурасын үстерүнең Программаның максатчан күрсәткечләренә ирешүгә юнәлдерелгән норматив-хокукий һәм мәгълүмати тәэмин ителешен камилләштерү барышында Россия Федерациясенең региональ һәм федераль законнарына даими мониторинг нигезендә шәһәр төзелеше проектлары нормативларына вакытында үзгәрешләр кертүне тәэмин итәргә кирәк.

Өлеге Программа транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына карата таләпләрне һәм рекомендацияләрне регламентлый торган законнар, карарлар, күрсәтмәләр, методик рекомендацияләр һәм башка норматив-хокукий актлар үз көченә кәргәндә корректировкакланырга яисә яңадан каралырга тиеш.

Максатчан индикаторларны һәм күрсәткечләренә, куелган максатларга ирешү динамикасына һәм темпларына, тышкы мохиттә үзгәрешләргә, социаль-икътисадый

шартларга һәм башка факторларга бәйле рәвештә корректировкау мөмкинлеге карала.

Программаны мәғлүмат белән тәмин итү массакүләм мәғлүмат чаралары, ижтимагый берләшмәләр һәм оешмалар өчен дә, аерым граждандар өчен дә программаны тормышка ашыру барышы һәм аның аерым чаралары турында мәғлүматның транспарантлыгы принцибын үтәп гамәлгә ашырыла.

Әлеге Программа «Жирлекләрнең, шәһәр округларының Транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларына таләпләрне раслау турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2015 елның 25 декабрендәге 1440 номерлы карары нигезендә эшләнган.

Жирлекләрнең һәм шәһәр округларының транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшләү һәм раслау мониторингын гамәлгә ашыру тәртибе Россия Транспорт министрлығының 2016 елның 26 маендагы 131 номерлы боерыгы белән билгеләнган.